

Stečaj i prava zaposlenika: u slučaju prijenosa imovine u okviru postupka *pre-packa* preuzimatelj ima pravo odstupiti od zaštite prava zaposlenika ako je taj postupak uređen zakonskim ili regulatornim odredbama

Koncern Heiploeg (u daljnjem tekstu: stari Heiploeg) sastojao se od više društava koja su obavljala djelatnost trgovine na veliko ribom i morskim plodovima. Tijekom 2011. i 2012. stari Heiploeg akumulirao je znatne financijske gubitke, a 2013. četirima njegovim društvima izrečena je novčana kazna u iznosu od 27 milijuna eura zbog sudjelovanja u zabranjenom sporazumu. Budući da nijedna banka nije pristala financirati tu novčanu kaznu, pokrenut je postupak *pre-packa*.

U nizozemskom pravu *pre-pack* je praksa koja proizlazi iz sudske prakse, čiji je cilj to da se za vrijeme stečajnog postupka omogući likvidacija poduzeća koje trajno posluje (*going concern*) na način da se što je više moguće namire svi vjerovnici i po mogućnosti očuvaju radna mjesta. Transakcije prodaje koje su organizirane u okviru tog postupka u cijelosti ili djelomično priprema „budući stečajni upravitelj”, čiju zadaću određuje nadležni sud koji ga imenuje, a prema uputama koje je pružio taj sud, ili „budući stečajni sudac”, kojeg je u tu svrhu imenovao taj isti sud pod čijim je nadzorom. U slučaju kasnijeg postupka u slučaju insolventnosti taj sud ispituje jesu li te osobe slijedile sve upute koje su im dane i, ako nisu, imenuje druge osobe u svojstvu stečajnog upravitelja i stečajnog suca u trenutku otvaranja stečaja.

U tom je kontekstu u siječnju 2014., nakon zahtjeva starog Heiploega, nadležni sud imenovao dva „buduća stečajna upravitelja” i „budućeg stečajnog suca”. Istog je mjeseca proglašen stečaj starog Heiploega te su iste osobe imenovane u svojstvu stečajnog upravitelja odnosno stečajnog suca.

Dva nizozemska društva (u daljnjem tekstu: novi Heiploeg), upisana u sudski registar 21. siječnja 2014., preuzela su većinu poslovnih djelatnosti starog Heiploega na temelju ugovora o prijenosu imovine. U skladu s tim ugovorom novi Heiploeg preuzeo je ugovore o radu otprilike dvije trećine zaposlenika starog Heiploega kako bi obavljali isti posao, međutim, pod nepovoljnijim uvjetima.

Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV) (Nizozemski savez sindikata) podnio je žalbu protiv presude kojom je proglašen stečaj starog Heiploega. Ta je žalba odbijena jer je taj stečaj postao neizbježan i zbog toga je u tom slučaju primjenjivo odstupanje od zaštite prava zaposlenika kod prijenosa poduzeća. Posljedično, novi Heiploeg nije vezan uvjetima rada i zapošljavanja koji su bili primjenjivi prije prijenosa.

U skladu s Direktivom 2001/23¹, čiji je cilj zaštita zaposlenika osobito osiguranjem zaštite njihovih prava kod prijenosa poduzeća, kako bi se to odstupanje moglo primijeniti, moraju biti ispunjena tri uvjeta: prenositelj mora podlijetati stečajnom ili sličnom postupku u slučaju insolventnosti, taj postupak mora biti pokrenut s ciljem likvidacije njegove imovine i mora biti pod nadzorom nadležnog javnog tijela (koje može biti stečajni upravitelj kojeg je ovlastilo takvo tijelo).

¹ Direktiva Vijeća 2001/23/EZ od 12. ožujka 2001. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na zaštitu prava zaposlenika kod prijenosa poduzeća, pogona ili dijelova poduzeća ili pogona (SL 2001., L 82, str. 16.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 3., str. 151.), članak 5. stavak 1.

FNV je Hoge Raadu der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske) podnio žalbu u kasacijskom postupku smatrajući da, naprotiv, to odstupanje nije primjenjivo u slučaju postupka *pre-packa* i da zbog toga uvjeti rada preuzetog osoblja trebaju biti zadržani.

Odlučujući o zahtjevu za prethodnu odluku tog suda, Sud je presudio da u slučaju prijenosa koji je pripremljen u okviru postupka *pre-packa*, poput onog u ovom slučaju, i pod uvjetom da je taj postupak uređen zakonskim ili regulatornim odredbama, preuzimatelj u načelu ima pravo odstupiti od zaštite prava zaposlenika².

Ocjena Suda

S jedne strane, Sud u pogledu uvjeta koji se odnosi na otvaranje stečajnog ili sličnog postupka u slučaju insolventnosti s ciljem likvidacije imovine prenositelja³ navodi da je u ovom slučaju insolventnost prenositelja bila neizbježna te da su se i stečajni postupak i postupak *pre-packa* koji mu je prethodio odnosili na likvidaciju njegove imovine, koja je proglašena. Osim toga, do prijenosa poduzeća došlo je za vrijeme tog stečajnog postupka.

Cilj odstupanja od zaštite prava zaposlenika jest otkloniti ozbiljnu opasnost od smanjenja vrijednosti prenesenog poduzeća ili životnih i radnih uvjeta radnika, dok je cilj postupka *pre-packa*, nakon kojeg slijedi stečajni postupak, postići najveću moguću naknadu za sve vjerovnike i po mogućnosti očuvati radna mjesta. Sud dodaje da se provedbom postupka *pre-packa* s ciljem likvidacije društva povećavaju izgledi za namirenje vjerovnika. S obzirom na to, može se smatrati da se postupci *pre-packa* i stečaja, promatrani zajedno, odnose na likvidaciju poduzeća u smislu članka 5. stavka 1. Direktive 2001/23, pod uvjetom da je *pre-pack* uređen zakonskim ili regulatornim odredbama kako bi se ispunio zahtjev pravne sigurnosti.

S druge strane, Sud utvrđuje da se može smatrati da se postupak *pre-packa* o kojem je riječ u glavnom postupku odvijao pod nadzorom nadležnog javnog tijela, kako to zahtijeva članak 5. Direktive 2001/23, pod uvjetom da je navedeni postupak uređen zakonskim ili regulatornim odredbama. Naime, „budućeg stečajnog upravitelja” i „budućeg stečajnog suca” imenuje nadležni sud za postupak *pre-packa*, određuje njihove dužnosti i prilikom kasnijeg otvaranja stečajnog postupka provodi nadzor nad njima, pri čemu odlučuje hoće li ili neće imenovati te iste osobe u svojstvu stečajnog upravitelja ili stečajnog suca.

Osim toga, prijenos koji je pripremljen tijekom postupka *pre-packa* provodi se tek nakon otvaranja stečajnog postupka, s obzirom na to da stečajni upravitelj i stečajni sudac mogu odbiti provesti taj prijenos ako smatraju da je protivan interesu prenositeljevih vjerovnika. Osim toga, „budući stečajni upravitelj” ne samo da mora izvijestiti o svojem vođenju pripreme faze u stečajnom izvješću nego i može biti odgovoran pod istim uvjetima kao stečajni upravitelj.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293

² Riječ je o pravima predviđenima člancima 3. i 4. Direktive 2001/23. Članak 3. stavak 1. prvi podstavak te direktive odnosi se na prijenos prava i obveza koji proizlaze iz ugovora o radu ili radnih odnosa, a koji obvezuju prenositelja, na preuzimatelja, dok članak 4. stavak 1. prvi podstavak zabranjuje otpuštanje zaposlenika samo zbog prijenosa.

³ U tom pogledu Sud razlikuje predmetni postupak *pre-packa* od onog u predmetu u kojem je donesena presuda od 22. lipnja 2017., Federatie Nederlandse Vakvereniging i dr., [C-126/16](#) (vidjeti također [PM br. 70/17](#)), navodeći da se potonji ne odnosi na likvidaciju dotičnog poduzeća.